

OV SJÁLDAN Á LISTUNUM

»Nýføroyingar« eru millum heimsins best integreraðu tilflyttarar, men alt ov lítið verður gjørt fyri at veita teimum innivist í politisku skipanini í Føroyum, heldur Ole Wich, samfelagskjakari.

MORTAN ØSTERØ

Einans í heilt fáum fòrum er tað komið fyri, at útlendingar hava verið á vallistunum hjá politisku flokkunum uppundir Løgtingsval. Hóast lutfallið av útlendingum í mun til føroyingar talar fyri eini tingumboðan, hava teir framvegis ikki fingið innivist í Løgtinginum. Orsøkina til tess, heldur Ole Wich vera ein grundleggjandi tørv hjá føroyingum at hava eina hilling av upphavi og tilhoyri hjá sínum fólkavaldu.

- »Hvaðan ert tú?« og »hvør eigur teg?« eru vanligastu spurningarnir at seta hvørjum øðrum í Føroyum og aðrastaðni. Munurin er, at í Føroyum verður tann spurdi settur í

ikki var neyðugt ella til staðar. Hesi skuldu bert verið »føroyingar« eins og øll hini, sum liva og virka í føroyska samfelagnum.

- Eg vóni veruliga, at flokkarnir fara at stilla fleiri »nýføroyingar« upp til komandi løgtingsval. Tað er jú ikki bert valevnini, sum taka stóðu til uppstillingina, men oftani eru tað flokkarnir, sum finna sær valevni at stilla upp. Í Føroyum eru útlendingar í hundrøðtali, sum eru úrmælingar og virknir borgarar, ið saktans kundu verið dugnaligir politikkarar, og vónandi fáa hesir innivist á valevnislistunum, sigur Ole Wich.

- Substansurin er tíanverri ikki stýrandi í føroyskum politikki, men heldur er tað hvør ein er, sum er stýrandi. Eg plagi at siga, at eg eri ikki nøgdur, fyrr enn eg síggi eina teiendiska lögtingskvinnu, ið er stakur uppihaldari við trimum børnum, sum leggur fram síni áhugamál á egnum máli, ið verður tulkað til føroyskt – uttan at nakar heldur tað vera løgið. Tað er mín dreymur, og tað haldi eg hevði gagnað føroyska samfelagnum. Hvør veit, kanska manglandi sambondini hjá útlendingum við lokal-samfeløgini í Føroyum høvdu ført við sær ein veruligan landspolitikk, sigur Ole Wich.

bás og ein givnan samanhang, so skjótt hann hevur givið sítt svar. Í stóran mun gevur tað fortíðini hjá viðkomandi alt ov stórt vald fyri hvat hesin kann avrika í framtíðini. Við øðrum orðum kemur fortíðin og familjuviðurskiptini hjá einum føroyingi at avmarka framtíðina hjá honum, sigur Ole Wich.

Eftir hansara tykki, kunnu allar bólkingar av fólki – vegna uppruna, aldur, tarn ella kyn – flyta sjóneykuna burtur frá teimum fòrleikum, sum hvørt einstakt menniskja hevur at bjóða. Á tann hátt, koma einstaklingar ikki til sín rætt í føroyska samfelagnum vegna umstøður og viðurskipti, sum tey ikki sjálvi hava ræði á.

- Eru vit ov upptikin av fortíðini hjá fólki, og legitimera teirra samleika hendan vegin, so duga vit heldur ikki at síggja hvar tey eru ávegis. Teirra potentiali verður toga niður og læst fast av fortíðini hjá teimum, og alt ov nógv talent sleppur ikki til sín rætt í føroyska samfelagnum, sigur hann.

Útlendingar útihýstir

Ein av bólkunum, ið ikki er bundin av síni fortíð, eru tilflyttarar – tað, sum Ole Wich rópar »nýføroyingar«. Tey koma til Føroya uttan lokal-føroyskt upphav, og uttan at vera úr einari familju, sum hevur eitt undangjørt spjaldur um hálsin, ið eftirkomarar arva. Tó, at tilflyttararnir í ávísan mun kunnu leypa fara undir nýggjar verkætlanir og gerast mentanarberar í føroyska samfelagnum, av tí, at

teir ikki verða avmarkaðir í sama mun sum føroyingar sjálvir vera, kemur hetta ikki til sjóndar í tingmannaumboðanini.

- Óansæð hvussu nógv vit eru og hvussu virkin vit eru í føroyska samfelagnum, so standa dyrnar inn í Løgtingið ikki eins opnar fyri okkum sum fyri øðrum, sigur Ole Wich.

- Vit kunnu kjakast um hvussu fólksliga umboðandi tann føroyska politiska skipanin er. Tað tyktist vera ein »klan-skipan«, har hvør tú ert og hvørjum tú ert í familju við hevur stóran týðning fyri hvussu tú verður viðfarin í politisku skipanini. Á tann hátt verður politiska skipanin í Føroyum nógv merkt av tjóðskapi, tí tað ber tað yvirhøvur til hjá ikki-føroyingum at gerast føroyingar, sigur hann.

Sambært Ole Wich fella ógvuliga nógv talent burtur á henda hátt, tí útlendingarnir verða ikki eingongd umhugsaðir, tá ið vallistarnir skulu gerast klárir hjá teimum ymsu flokkunum.

Vælintegrerað

At útlendingarnir ikki hava miðsavnad seg um eitt umboð, og lagt doyðin á vernd av teirra minnilutarættindum, er als ikki løgi úr sjónarhorninum hjá Ole Wich.

- Vit hugsa ikki upp á hendan máttan. Tað er júst tað, sum ger útlendingarnir í Føroyum somikið vælintegreraðar – tað, at tey móguliga eru ein minniluti í føroyska samfelagnum verður ongantið eitt

stýrandi element fyri tey. Tað fyllir ikki nógv í teirra hugaheimi, at gera krav upp á rættindi vegna teirra uppruna. Heldur verður orkan sett inn upp á at virka við teimum fòrleikum tey hava í sínum umhvørvi – hóast teirra uppruna, sigur hann.

Sjálvur ilskast Ole um, at hann fær skotið í skógvarnar, at hann bara kundi stilla upp av sínum eintingum.

- Eg eri ikki nakar politikari. Her er eitt evni, sum upptekur meg og eg vil fegin kjakast um tað. Ein lækni, sum diagnostiserar ein sjúkling við einari sjúku, skal ikki sjálvur fáa sjúkuna fyri at kenna sjúkuna og rættvisgera sína diagnosu. Tí er tað harmiligt, at mitt ikast til kjaki verður pilka sundur við eini áheitan um sjálvur at stilla upp. Tað tænnir ongum øðrum endamáli, enn at drukna kjaki og flyta fokus frá tí, sum eg royni at siga, sigur Ole Wich.

Fjølbroyni týðningarmikið

Ole Wich er av tí áskoðan, at eitt gott samfelag, er eitt samfelag, sum brúkar fòrleikarnar hjá sínum borgarum til fulnar. Sum hann áhaldandi hevur víst á, so eru bólkingar av fólki við til at avmarka einstaklingar og fòrleikar teirra. Hann mælir til, at vit flyta okkum fram um »kassa hugsan« og læra okkum heldur at síggja dygdirnar hjá fólki. Eftir hansara tykki skuldu útlendingar verið somikið natúrligir í føroyska huganum, at eitt øðrvísi heiti fyri hesi – so sum »nýføroyingur«, »tilflyttari« ella »útlendingur« - als

Við øðrum orðum kemur fortíðin og familjuviðurskiptini hjá einum føroyingi at avmarka framtíðina hjá honum«

Ole Wich

Seinasta løgtingsval, klistraði Ole Wich hesi merkini á valplakatir hjá valevnunum, sum í alt ov lítlan mun hevði útlendisk valevni. Tað tyktist honum, sum um ein skuldi vera av »røttum tjóðskapi« til tess at stilla upp.